

Bestuursvoorstel

Onderwerp: Baggeren Havenkanaal nabij RWZI Assen Nummer: Bestuursstukken\2464	Agendapunt: 4
--	----------------------

DB: Ja 9-10-2017	BPP: Nee	FAZ: Ja 1-11-2017	VVSW: Ja 1-11-2017	AB: Ja 15-11-2017
----------------------------	-----------------	-----------------------------	------------------------------	-----------------------------

Opsteller: Derk Bijmolt, 0598 693204 Beleid, Projecten & Laboratorium	Opdrachtgever: Rombout Jongejans	Portefeuillehouder: Hilbrand Sinnema
---	--	--

Ondersteuning van de afdeling: ☒ Technisch ☐ Juridisch ☒ Financieel ☒ Staf ☐ Communicatie ☐ ICT / Beveiliging
--

Externe betrokkenen: Gemeente Assen, GGD Drenthe, RUD Drenthe, omliggende bedrijven	Reden: Afstemmen vaarwegbeheer versus uitvoering baggeren Havenkanaal nabij de RWZI Assen.
---	---

Samenvatting: Bij het Havenkanaal in Assen is gebleken dat nabij het lozingspunt van de RWZI 25.000 m ³ slib en bagger aanwezig is. Er is over een lengte van 800 meter een 1 tot 2 meter dikke slib- en baggerlaag aanwezig. Dit slib is afkomstig van de RWZI en is vervuild met olie, koper en zink. Door de sliblaag kan het water minder goed doorstromen. In Assen is de afgelopen jaar gewerkt aan het project Florijnas/Blauwe Assen. In het kader van dit project is de vaarverbinding door de stad Assen weer in ere hersteld. Een consequentie van dit initiatief is dat het havenkanaal in Assen een andere functie heeft gekregen. Tot voor kort was dit een doodlopend kanaal met een industrieel karakter. Nu is het weer een doorgaande (recreatieve) vaarverbinding geworden. De hiervoor beschreven verandering heeft er voor gezorgd dat het slibprobleem in het Havenkanaal urgent is geworden. Technische en financiële uitwerking laten zien dat uitvoering € 1,6 miljoen gaat kosten. Na het verwijderen van het slib en de bagger kan het afwateringskanaal aan zijn (nieuwe) functies voldoen.
--

Duurzaamheidsparagraaf: Ja

Begrotingsaspecten: Ja Aangezien het slibprobleem pas in de loop van dit jaar bekend werd, is hiervoor binnen de begroting geen dekking. De financiële consequenties zijn opgenomen in de najaarsrapportage 2017. Het voorstel is om de kosten (€ 1.560.000,-) te dekken uit de beschikbare reserve bodemsanering (€ 817.000,-) en uit de algemene reserve zuiveringsbeheer (€ 743.000,-).
--

AB Voorstel: Instemmen met het uitvoeren van de hierboven beschreven maatregelen en hiervoor het benodigde
--

Bestuursvoorstel

budget beschikbaar stellen.

Bijlagen: Nee

–

Ter inzage (bestuursnet): Nee

Onderwerp(en):

–

Besluit/opmerkingen bestuur:

Paraaf secretaris-directeur:

Bestuursvoorstel

Inleiding

Bij het Havenkanaal in Assen is gebleken dat nabij het lozingspunt van de RWZI 25.000 m³ slib en bagger aanwezig is. Er is over een lengte van 800 meter een 1 tot 2 meter dikke slib- en baggerlaag aanwezig. Dit slib is afkomstig van de RWZI en is vervuild met olie, koper en zink. Door de sliblaag kan het water minder goed doorstromen. In Assen is de afgelopen jaar gewerkt aan het project Florijnas/Blauwe Assen. In het kader van dit project is de vaarverbinding door de stad Assen weer in ere hersteld. Een consequentie van dit initiatief is dat het havenkanaal in Assen een andere functie heeft gekregen. Tot voor kort was dit een doodlopend kanaal met een industrieel karakter. Nu is het weer een doorgaande (recreatieve) vaarverbinding geworden. De hiervoor beschreven verandering heeft er voor gezorgd dat het slibprobleem in het Havenkanaal urgent is geworden. Technische en financiële uitwerking laten zien dat uitvoering € 1,6 miljoen gaat kosten. Na het verwijderen van het slib en de bagger kan het afwateringskanaal aan zijn (nieuwe) functies voldoen.

De RWZI Assen lost het gezuiverde water (effluent) op het Havenkanaal. Het havenkanaal was een doodlopende havenkom in een gebied met een industriële uitstraling. De RWZI lost het gezuiverde water binnen de daarvoor geldende normen. Binnen de normen is er bij elke RWZI sprake van een kleine restlozing. Bij stilstaand water bezinkt deze restlozing gedeeltelijk bij het lozingspunt. Als het water stroomt treedt dit probleem niet of veel minder op.

Voorgeschiedenis/ Huidige situatie/analyse van het probleem

Havenkanaal (oud)

Tot enkele jaren geleden eindigde het Havenkanaal in een doodlopende zwaairom. Nabij deze zwaairom is het lozingspunt van de RWZI aanwezig. Aangezien het Havenkanaal de afgelopen decennia weinig doorstroming heeft gekend bleef het lozingswater lange tijd ter plekke aanwezig. Dit heeft er toe bijgedragen dat slib- en baggerdelen op de bodem zijn gaan bezinken. De gemeente Assen heeft in 2007 het Havenkanaal voor het laatst gebaggerd. Behalve een standaard laag onderhoudsslib en bagger zijn er destijds geen bijzonderheden aangetroffen.

Havenkanaal (nieuw)

De gemeente Assen heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in het upgraden van het centrum. Onderdelen daarvan zijn de Florijn-as en de Blauwe-as. Door het realiseren van de Blauwe-as is de omgeving van het Havenkanaal volledig gewijzigd. Het Havenkanaal is niet langer doodlopend. Er is een vaarverbinding gemaakt door het centrum naar het Noord-Willemskanaal. Recreatief vaarverkeer kan nu door Assen en rond varen.

Sluis nabij lozingspunt RWZI

Tot voor enkele jaren was het Havenkanaal gelegen tussen industriecomplexen. Ook was het waterpeil ongeveer 2 meter lager voor het gedeelte West van de sluis richting stad. Hiervoor is een moderne sluis nabij het lozingspunt van de RWZI sluis aangelegd. De omgeving van het havenkanaal is omgevormd van een industrieterrein naar een recreatief gebied. Het gebied kenmerkt zich na de herinrichting door:

- Steigers voor kleine bootjes en kano's;
- Boulevard van klinkers met terreinmeubilair ;
- Verblijfplekken voor campers;

Bestuursvoorstel

- Uitzichtpunt met reling nabij de sluis.

Beschrijving en onderbouwing

De vele aanwezige opdrijvende witte wolken ('kleurloze karnemelk en yoghurt') in het water en de vieze dikke stinkende drijfslag zijn een probleem. Het wijzigen van de functie heeft dit probleem wellicht versterkt. Door het aanleggen van de doorgaande vaarverbinding kan het water beter doorstromen richting het Noord-Willemskanaal. Het probleem is echter het aanwezige lichaam van slib en bagger. De doorstroming van water komt niet echt op gang door de bufferwerking van het slib- en baggerlichaam dat in het Havenkanaal aanwezig is. De oplossing is gelegen in het verwijderen van deze hoeveelheid slib en bagger.

Om in de toekomst het probleem van veel slib en bagger in het Havenkanaal niet opnieuw te krijgen, zal een verkenning worden uitgevoerd naar de mogelijkheden bij de RWZI Assen. Wellicht in het bijzonder ten tijde van intensieve regenval. In 2018 zal hierover een bestuursvoorstel worden opgesteld. Dit bestuursvoorstel gaat in op het oplossen van het huidige slib- en bagger probleem in het Havenkanaal. Er wordt nu niet verder ingegaan op de voorkoming van nieuwe slibaanwas.

Op basis van de verhouding hoeveelheid geloosd RWZI water en de stroomsnelheid in het ontvangende water zijn een viertal zuiveringen bekeken. Alleen bij de zuivering in Stadskanaal is een bovenmatige hoeveelheid slib aangetroffen. De hoeveelheid is hier vele malen kleiner (factor 25). In 2018 zal integraal kijkend, dit worden opgepakt.

Onderzoek

De afgelopen maanden heeft er onderzoek plaatsgevonden naar de kwaliteit en kwantiteit van het aanwezige slib- en bagger. In het Havenkanaal is aan de westzijde van de nieuwe sluis over een lengte van 800 meter een 1 tot 2 meter dikke slib- en baggerlaag aanwezig. Om overzicht te krijgen is het Havenkanaal opgedeeld in fictieve vakken. De slib en bagger is in betreffende vakken bemonsterd. Nabij het lozingspunt blijkt het vak op basis van zware metalen en minerale olie (20.000 m³ NT bagger) verontreinigd te zijn. Het laatste vak is op basis van minerale olie (5000 m³ industrie bagger) iets minder verontreinigd. In alle vakken is het slib en de bagger grotendeels herleidbaar als voormalig zuiveringsslib van de RWZI.

Uitwerking

Aan de hand van het onderzoek is er een verkenning geweest naar de methode van uitvoering. Het reinigen van onderhavige slib is onmogelijk gebleken. Ook het scheiden van zand en slib heeft gezien de samenstelling geen zin. Op basis van een groot aandeel koper en zink is het materiaal verontreinigd. De aanwezige slib en bagger is dermate fijn van structuur dat deze alleen maar met een cutterzuiger kan worden opgezogen. Na het opzuigen kan het materiaal in een drooginstallatie (centrifuge met decanter) bewerkt worden. Na dit proces blijft er een restproduct (vervuilde slibkoek) over. Deze slibkoek zal moeten worden afgevoerd naar een van overheidswege erkende eindverwerker. Een uitzondering is het laatste vak. Deze mag tijdelijk worden opgeslagen in de droogbakken achter de RWZI. Nadat er natuurlijke indroging (bagger is verworden tot grond) heeft plaatsgevonden is de verwachting dat betreffende materiaal gebruikt kan worden om de oude droogbakken op te vullen. Daarmee is de methode van uitvoering tweeledig geworden. Enerzijds het

Bestuursvoorstel

indrogen waarbij gelijk afgevoerd gaat worden. Anderzijds het tijdelijk opslaan, laten indrogen en het bewerken van bagger tot grond. Waarbij de grond een nuttige toepassing zal krijgen.

Alternatieven

In dit deel worden vier alternatieve mogelijkheden op geld gezet, Het gaat om het verwijderen van een groot zwaar verontreinigd slib- en baggerlichaam. Daar is veel geld mee gemoeid. Om te komen tot een goede afweging zijn er vier alternatieven uitgewerkt.

1. Baggeren met een cutterzuiger waarbij het vrijkomende slib ter droging tijdelijk is opgeslagen op het terrein van de RWZI. De tot grond verworven bagger zal later worden afgevoerd en/of bewerkt tot ophoogmateriaal. Raming € 1,8 miljoen. Doorlooptijd 3 jaren;
2. Baggeren met een cutterzuiger waarbij het vrijkomende slib met een drooginstallatie zal worden verwerkt tot slibkoek. De overblijvende verontreinigde slibkoek zal direct worden afgevoerd naar een erkende eindverwerker. Raming € 1,8 miljoen. Doorlooptijd 26 weken;
3. Een combinatie van alternatief 1 en 2. Het vervuilde slib (20.000 m³) zal direct worden ontwaterd, gedroogd en als slibkoek worden afgevoerd naar een van overheidswege erkende eindverwerker. Het minder vervuilde slib (5.000 m³) zal worden opgeslagen in de oude droogbakken van de RWZI Assen. Na het verworven van bagger tot grond zal dit materiaal geschikt zijn om de oude droogbakken op te vullen (werk met werk maken); Raming € 1,6 miljoen. Doorlooptijd 26 weken;
4. Baggeren met een cutterzuiger waarbij het vrijkomende slib niet zal worden ontwaterd. Het materiaal zal in een beunbak worden gepompt. Vervolgens zal het materiaal worden overgeslagen op een binnenvaartschip en worden afgevoerd naar de landelijke stort van RWS in het Ketelmeer (IJsseloo). Raming € 2,2 miljoen. Doorlooptijd 26 weken;

Uitvoering

Alternatief 3 heeft de voorkeur. Financieel gunstig en de risico's tijdens de uitvoering zijn goed beheersbaar. Er is gekozen om het slib en de bagger met een cutterzuiger uit het kanaal te zuigen. Vervolgens zal het "zwaarder" vervuilde materiaal met een cycloon-decanter worden gedroogd. Het restproduct, de vervuilde slibkoek, zal worden afgevoerd naar een van overheidswege erkende eindverwerker. Het vak met slib en bagger dat minder verontreinigd is zal tijdelijk worden opgeslagen in de droogbakken achter de RWZI. Nadat de bagger tot grond verworven is zal deze worden aangewend als aanvulgrond om de oude droogbakken aldaar op te vullen. In onderstaande is een en ander financieel uitgewerkt.

Maatregelen en kosten

De totale kosten van het project bedragen € 1.560.000,- .

Duurzaamheidsaspecten

De aanwezige 25.000 m³ slib en bagger is een feit. Vervolgens is gekeken hoe op een duurzame slimme wijze deze hoeveelheid slib en bagger verwijderd kan worden. Het materiaal is dermate dun dat het alleen met een cutterzuiger opgezogen kan worden. Vervolgens is gekozen om het materiaal met een cycloon-decanter in te drogen tot slibkoek. Het uitkomende water zal zijn weg opnieuw over de RWZI vinden en uiteindelijk schoon geloosd worden op het Havenkanaal. Daarmee neemt het totale volume slib en bagger met 30% af. Hetgeen een forse besparing op stortkosten en het transport

Bestuursvoorstel

naar een van overheidswege erkende eindverwerker zal gaan geven. Binnen de geldende wet- en regelgeving is alternatief 3 de meest milieuvriendelijke en duurzaamste uitvoeringsmethode.

Gezond ecosysteem

Vanuit ecologisch oogpunt zal er geen verandering in het systeem optreden, waardoor het ecosysteem in zijn huidige staat gehandhaafd zal blijven. De trajecten bieden geen mogelijkheden voor het behalen van doelen binnen de Kaderrichtlijn Water. Natuurvriendelijke oevers zouden het doorstroomprofiel van de trajecten te veel verkleinen, waardoor de waterhuishoudkundige functie niet optimaal vervuld zou kunnen worden. Alle trajecten zijn onderdeel van de boezem.

Extern betrokkenen/extern overleg

Bij het voorbereiden en uitvoeren van de maatregelen zijn betrokken de gemeente Assen, de GGD Drenthe, de RUD en de omliggende bedrijven nabij de RWZI. Alle partijen leveren constructief hun bijdrage aan de voorbereiding en de uitvoering van de maatregelen. Partijen hebben aangegeven dat de uitvoering onder verantwoordelijkheid en ten laste van het waterschap plaats dient te vinden.

Financiën

De totale opruimkosten bedragen naar verwachting € 1.560.000,-, waarvan € 360.000,- in 2017 en € 1.200.000,- in 2018. De kosten worden deels gedekt uit de beschikbare bestemmingsreserve bodemsanering van € 817.000,-. Voor het overig deel van de kosten wordt voorgesteld om vanuit de algemene reserve zuiveringsbeheer € 743.000,- over te hevelen naar de bestemmingsreserve bodemsanering. Dit vanwege het feit dat deze lasten geen toekomstig nut hebben en derhalve niet kunnen worden geactiveerd en het ook niet wenselijk is het toekomstig tarief hiermee te verhogen. Omdat de oorzaak in het verleden ligt is het dan ook logisch deze lasten ten laste van de algemene reserve te brengen.

Bij aanwending van € 743.000,- uit de algemene reserve zuiveringsbeheer is de verwachte stand van de reserve per 1 januari 2018 nog voldoende toereikend, namelijk € 559.000,- boven het gewenste minimum niveau.

Wettelijke kader/juridische procedure/inspraak

Op basis van de uitwerking hebben er de afgelopen maanden diverse gesprekken plaats gevonden met de GGD, de gemeente Assen en de RUD Drenthe. Gezien de aard van het aanwezige slib en bagger is er feitelijk sprake van een sanering. Dat hebben we lange tijd niet meer gehad in het gebied van ons waterschap. Om de maatregel verwijdering van onderhavige slib en bagger tot uitvoering te kunnen brengen zal er een en ander uitgezocht, opgesteld en uiteindelijk geregeld moeten worden.

Denk hierbij aan:

- Wet Milieubeheer / uitwerking van geur- en geluidbelasting;
- Besluit Bodem Kwaliteit (BBK);
- Baggerspecieverklaring;
- Flora & faunawetgeving;
- Milieu Effecten Rapportage (MER).

Bestuursvoorstel

Communicatie

De gemeente Assen en de RUD zijn gesprekspartner bij de voorbereiding en de uitvoering. De omliggende bedrijven worden geïnformeerd over de uitvoering van de maatregelen. Daarnaast zal er vlak voor de uitvoering een persbericht uit gaan naar de regionale en lokale media.

Uitvoering/tijdspad

De verwachting is dat eind november 2017 de benodigde vergunningen verkregen zijn. Assen als vaarwegbeheerder wil bij voorkeur de maatregelen voor het recreatieseizoen 2018 uitgevoerd hebben. De huidige planning is dan ook om de werkzaamheden eind november aan te vangen. Het geheel zal dan eind mei volgend jaar gereed zijn.

Evaluatie

De uitvoering van de maatregelen zal worden geëvalueerd. Door middel van een uitpeiling zal een check plaats vinden of alle vervuilde slib en bagger ook daadwerkelijk is verwijderd. Dit zal worden uitgewerkt in dwarsprofielen. Daarnaast zal de komende tijd de werking van de RWZI onder de loep worden genomen. Daarmee moet een dergelijke hoeveelheden slib en bagger nabij het lozingspunt in het Havenkanaal in de toekomst voorkomen worden.

Voorstel

Instemmen met het uitvoeren van de hierboven beschreven maatregelen en hiervoor het benodigde krediet beschikbaar te stellen.

namens het dagelijks bestuur,

Harm Küpers
secretaris-directeur

Geert-Jan ten Brink
dijkgraaf